

JIŘÍ CTIBOR

Franchising jako moderní forma podnikání

Co se rozumí pojmem franchising?

Franchising je založen na úzké a dlouhodobé smluvní spolupráci samostatných podnikatelských subjektů – poskytovatele franchisy (franchisora) a příjemce franchisy (franchisanta) –, v jejímž rámci franchisor poskytuje franchisantům určitý know-how (zpřístupňuje koncept, na kterém je dané podnikání založeno) a umožňuje jim užívat zavedenou značku (ochrannou známku). Franchisanti jsou naopak povinni provozovat svou činnost v souladu s daným konceptem, podřídit se pokynům a kontrole franchisora a zároveň mu hradit franchisové poplatky.

Kořeny franchisingu a jeho právní regulace

Franchising, jako zvláštní forma podnikání, se zrodil ve Spojených státech, kde je, poněkud překvapivě, i velice podrobně regulován.

Ve více než polovině evropských států není, stejně jako u nás, franchising výslovně upraven, nicméně na rozdíl od České republiky existuje v řadě států již propracovaná judikatura týkající se této oblasti. V některých státech, jako v současnosti ve Francii ve spojení s klíčovým zákonem pro posílení konkurenceschopnosti Loi Macron, dochází k úpravám v právním rámci franchisingu například zákazem konkurenčních doložek.

Nedostatečná právní úprava franchisingu v ČR

V České republice se v současné době úprava franchisingu řídí zejména obecnými ustanoveními o smlouvách v občanském zákoníku. Smlouva o franchisingu není upravena jako samostatný smluvní typ. Jedná se o nepojmenovanou, tzv. inominátní smlouvu. V rámci úpravy obsažené v občanském zákoníku je nutné přihlížet zejména k ustanovení o předmluvní informační povinnosti a o ochraně slabší strany. Právním

základem je též úprava licenční smlouvy. Dále se na podnikání na základě franchisy vztahuje také právní úprava ochrany hospodářské soutěže a právo proti nekalé soutěži.

Ve smlouvě o franchisingu bývají často nesprávně formulována zejména ujednání týkající se teritoriálního vymezení působení jednotlivých franchisantů, cenové politiky, určování dodavatelů pro franchisovou síť, konkurenční doložky či uváděna jiná

podnikání pod jménem a image silného subjektu, vyzkoušený sortiment, resp. služby, zaškolení personálu, průběžné rady a doporučení od franchisora apod.

Nevýhody a rizika

Franchisanti mohou usilovat o prosazení větší samostatnosti, případně se zcela osamostatnit, s čímž souvisí riziko zneužití know-how franchisora, kopírování označení a jakékoli jiné těžení z pověsti prověřeného konceptu. Za určitých okolností by franchisor mohl být i odpovědný za zaměstnance franchisanta, obdobně jako v letošním průlomovém rozhodnutí amerického soudu proti fast foodovému gigantu.

Pro franchisanta tato forma podnikání znamená závislost na franchisorovi, na jeho znalostech, produktech či službách a zároveň povinnost hradit různé franchisové poplatky a dodržovat přísná pravidla.

Rostoucí obliba podnikání formou franchisingu v ČR

Obliba podnikání formou franchisingu v České republice trvale vzrůstá. Loňský rok dále ukázal trend spouštění franchisových konceptů u společností, které na trhu již dlouhodobě fungují a nově se rozhodly dále expandovat na základě modelu franchisové spolupráce.

Podnikání formou franchisingu volí častěji společnosti působící ve sféře služeb, např. v oblasti gastronomie či realitních služeb. Franchisové pobočky jsou však využitelné i pro oblast obchodu. Jedná se především o obchody s oděvy a obuví.

JUDr. Jiří Ctibor, LL.M., Ph.D.
advokát

ZILVAROVÁ CTIBOR HLADKÝ v.o.s.
jiri.ctibor@z-c-h.cz
www.z-c-h.cz

Foto: Fotolia.com

ujednání zabraňující volné soutěži mezi podnikateli.

Výhody podnikání formou franchisingu

V případě franchisora patří k výhodám této formy podnikání zejména rychlejší a levnější expanze do nových oblastí, jednodušší a rozsáhlejší prezentace franchisové sítě navenek, získávání příjmů od franchisantů mimo jiné pro zdokonalování know-how atd.

Pro franchisanty znamená spolupráce s franchisorem zejména zásadní usnadnění startu v podnikání, a to